

mei ihu. xpisti scit quia non m

V
N. 12548

932

Ter uirgis cecus sum semel l.

ter naufragum periculi pr

B laus. d. de. v. Nocte & die

omni certamen

certavi. cunctum c

dem seruavi. d

sita est michi corona i

det michi dñs nulla

der. ymn. **E** xultet celum

electionis sancte pauli ap

ritatis in uniuerso mundo

O s qui secum estis me se

Ego plama

me addu

Unusquisque

in suum laborem

firmatibz meis ut in habuit

Et quando

in

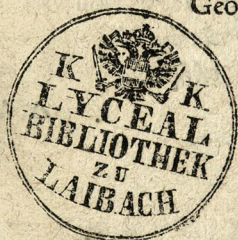
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΥΣ
τῶν νέων.

Δεῦτε φίλοι παῖδες, μάλα νῦν ποίητέ τι καλόν
τάσδε ζητήσεις εὐνοϊκῶς λάβετε. (δεῦτε:
ἐξ ὧν λήψεται σάφα γνῶσις μέλλειν ἀληθῆ,
καὶ βραχέως κεφαλῶν δεσποσύνης διδασχῆς.
Ἡ ζωὴ ὑμᾶς πλῦμοχθορ τλώδε λιπόντας,
θήσεται κληρονόμος αἰδίδε βίοντα.
Αὐγὰς. Πίδαξ.

AD CHRISTIANAM
iuventutem.

Huc ades Aonidū cultrix, studiosa iuventus;
Scire caput veræ Religionis auens.
Quod Latio scripsit fidei μέγα Brētius ἔργον:
Cecropio quoq; dat Brunniius ecce stylo.
Carmine docto etiā qui quædā reddidit eius;
Seruiat ut rebus sobria Musa pijs.
Huic ergo faueas, qualis sit cunctis labori:
Dente Theonino nec pia scripta pete.

Georgius Hala, F.

A 2

A I

Αἱ Ζητήσεις τῆς τῶν

Χριστιανῶν πίσεως.

Διδάσκαλε. Μαθητῆς.

Δ. Τίνε εἶ σὺ τῷ θεοσεύει;

Μ. Τῆς Χριστιανῆς.

Δ. Διὰ τί τῷ Χριστιανῆς;

Μ. Ὅτι πιστεύω εἰς Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ
εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐβαπτίσθην.

ΠΕΡΙ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ.

Δ. Τί ἐστὶ Βάπτισμα;

Μ. Μυστήριον, ἢ θεία σφραγίς: ἡ Θεὸς πα-
τήρ, Διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἑαυτοῦ, σὺν τοῦ
ἁγίου Πνεύματος, ἀληθῶς μαρτυρεῖ: ὅτι τοῦ Βα-
πτισμοῦ ἐξομολογούμεθα τὸν Θεόν: ἀφ' οὗ αὐτῷ τὰς ἁ-
μαρτίας αὐτεπαγγελίᾳ χάριτι, Διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ: ὅτι θεμελιώθῃ ἡ
ἐκκλησία πληρομένη πάντων
τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ἀγαθῶν.

Δ. Λέγε

QVÆSTIONES FI- dei Christianæ.

MAGISTER. DISCIPVLVS.

M. Cuius es Religionis?

D. *Sum Religionis Christianæ.*

M. Quam ob causam?

D. *Quia credo in Iesum Christum: & la-
pizatus sum in nomine Iesu Christi.*

DE BAPTISMO.

M. Quid est Baptismus?

D. *Baptismus, est Sacramentum, seu di-
uinum signaculum: quo certò significat Deus
Pater, per Iesum Christum filium suum, cum
Spiritu sancto: quòd sit ei, qui baptizatur, De-
us propitijs: ac remittat ipsi peccata, gratuita
clementia, propter Iesum Christum: & adoptet
eum in filium, ac hæredem omnium cœlestium
bonorum.*

A 3

M. Reci-

Δ. Λέγε ἐκ τῆς θείας γραφῆς μαρτυρίας,
τὰς πρὸς τὸ βάπτισμὸν διατάξεις βεβαιώσας.

Μ. Ματθαίῳ πελοῦταίῳ κεφαλαίῳ, ἰη-
σοῦς ἐλάλησε τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, λέγων. Εἰδὼς
θὴ μοι πάντα ἔξουσία ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Πορευθέντες οὖν, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη·
βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ
Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· διδάσκοντες
αὐτοὺς τηρεῖν πάντα, ὅσα ἐντέλλαιμιν ὑμῖν. Καὶ
Μάρκος πελοῦταίῳ. Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον
ἅπαντα, κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάση τῇ κτί-
σει. Ὁ πισεύσας, καὶ βαπτισθῆς, σωθήσεται, ὁ δὲ
ἀπισήσας, κατὰκριθήσεται.

Π Ε Ρ Ι Π Ι Σ Τ Ε Ω Σ.

Δ. Λέγε τὸ Σύμβολον τῆς πίσεως.

Μ. Πιστεύω εἰς Θεὸν πατέρα παντοκράτο-
ρα· κριντὴν τῆς οὐρανῶς καὶ τῆς γῆς.

Καὶ εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν, υἱὸν αὐτοῦ μονογενῆ, κύριον
ἡμῶν· συλληφθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου· τεχθέντα
ἐκ Μαρίας τῆς πρῆτης· παθόντα ἐπὶ Ποντίῳ Πιλά-
τῃ· σταυρωθέντα, θανόντα, καὶ ταφέντα· κατελθόν-
τα εἰς ᾄδω. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν·
ἀνελθόντα εἰς οὐρανόν· καὶ ἰσχυρὸν ὡς ὁ Θεός·
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ· ἔρχομενον ἡμετέρας
δοῦναι τὴν ζωὴν αἰώνιον τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν·
καὶ τὸν ἐρχόμενον μετὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων
ἐν δόξῃ· ἵνα ζήσῃ ἡμετέρας μετὰ αὐτοῦ
ἐν δόξῃ αἰῶνα ἀμήν.

M. Recita testimonia Scripturæ, quibus institutio huius Sacramenti probatur.

D. *Matthæi ultimo locutus est Iesus Discipulis suis, dicens. Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: docentes eos seruare omnia, quæ præcepi vobis.*

Et Marci ultimo. Ite in mundum vniuersum, & prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur.

DE SYMBOLO FIDEI

Christiana.

M. Recita Symbolum fidei.

D. *Credo in Deum patrem omnipotentem: creatorem cæli & terræ.*

Et in Iesum Christū, filium eius vnicū, Dominum nostrū: qui conceptus est de Spiritu S. natus ex Maria virgine: passus sub Pōtio Pilato: crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos: tertia die resurrexit à mortuis:

A 4 ascen-

ἀνελθόντα εἰς οὐρανούς: καθεζόμενον ἐν δεξιῷ
 πατρὸς παντοκράτορος: ὅθεν ἐλεύσεται κρίναι
 ζῶντας καὶ νεκρούς.

Πιστεύω εἰς Πνεῦμα ἅγιον, ἁγίαρχον ἐκκλησίαν
 καθολικὴν, ἁγίον κοινωνίαν, ἁμαρτωρῶν ἄφεσις
 σιρ, σαρκὸς ἀνάστασις, καὶ ζωὴ αἰώνιον. Ἀμήν.

Δ. Τίς ἡ ὠφέλεια τῆς πίστεως ταύτης;

Μ. Πρώτη ἡ, ὅτι δι' αὐτῆς δικαιώμα
 ἐνώπιον Θεοῦ, καὶ ἁγίου νομίζομαι, διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ. Δεύτερα δέ, ὅτι δι' αὐτῆς δίδοται μοι τὸ
 Πνεῦμα τοῦ ἐνχεοτάμε: καὶ τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὸν
 Θεόν, ὡς πατέρα: καὶ τὸν μετὰ βίον καὶ τὰς αὐτῶν
 ἐντολὰς οἰκονομεῖν.

ΠΕΡΙ' ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

τῆς κυριακῆς.

Δ. Τίνι προσευχῇ ἔωθας ἐπικαλεῖσθαι τὸν
 Θεόν;

Μ. Τῇ κυριακῇ: ὡς αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἡμᾶς
 ἐδίδαξε.

Δ. Λέγε αὐτῷ.

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ἄγια

ascendit ad cœlos: sedet ad dexteram Dei patris Omnipotentis. Inde venturus est ad iudicandum viuos & mortuos.

Credo in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, communionem Sanctorum, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam eternam. Amen.

M. Quæ est huius fidei vtilitas.

D. Hac est vtilitas eius, quod reputor per hanc fidem coram Deo iustus & sanctus, propter Iesum Christum: & quod per eam donatur mihi Spiritus orandi: & inuocandi Deum, vt patrem: & instituendi vitam meam iuxta mandata Dei.

DE ORATIONE.

Dominica.

M. Qua oratione soles Deum inuocare?

D. Oratione Dominica: quam Christus nos docuit.

M. Recita Orationem Dominicam.

D. Pater noster, qui es in cœlis, &c.

A 5 Sancti

Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν ἁρὰνῶ, ὅτι ἐπὶ
τῆ γῆς.

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.

Καὶ ἄφεσις ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενά ἡμῶν, ὡς καὶ
ἡμεῖς ἀφίμεθα τοῖς ὀφειλόμενοις ἡμῶν.

Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

Ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὅτι σὺ ὄνεις ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δυνάμις, καὶ ἡ
δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΕΝΤΟΛΩΝ.

Δ. Τίνες εἰσὶν αἱ τρεῖς Θεοὶ ἁπτολαί;

Μ. Αὗτη, ἥ ὁ καλούμενος Δεκάλογος,
παρατίθεται.

Δ. Λέγε δὴ αὐτόν.

Μ. Ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ Θεός σου.

α. Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἑτέροι, πλὴν ἐμοῦ.

β. Οὐ λήψῃς τὸ ὄνομα κυρίου τῷ Θεῷ σου ἐπὶ
ματαιότητος.

γ. Μνή-

Sanctificetur nomen tuum.

Adueniat regnum tuum.

*Fiat voluntas tua, quemadmodum in cælo,
sic etiam in terra.* (die.

Panem nostrum quotidianum da nobis ho-

*Et remitte nobis debita nostra: sicut & nos
remittimus debitoribus nostris.*

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos à malo.

*Quia tuum est regnum, & potentia, & glo-
ria, in secula seculorum, Amen.*

DE DECALOGO.

M. Quæ sunt mandata Dei?

D. Ea sunt, quæ in Decalogo continentur.

M. Recita Decalogum.

D. Ego sum Dominus Deus tuus.

1. Non habeas Deos alienos coram me.

2. Non assumes nomen Domini Dei tui in
vanum.

3. Me-

γ. Μνησθήτω ἡμέραν τῷ σαββάτῳ, ἁγιά-
ζον αὐτὴν.

δ. Τίμα τὸ πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου : ἵνα
εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῇ
γῆς τῇ ἀγαθῇ, ἧς ὁ κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

ε. Οὐ φονεύσεις.

ς. Οὐ μοιχεύσεις.

η. Οὐ κλέψεις.

θ. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις· καὶ τὸ πλῆσιόν σου μαρ-
τυρίαν ψευδῆ.

ι. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναικὸς τῆς πλησίον σου.

κ. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τῆς πλησίον σου,
ὅτε τῆς ἀγροῦ αὐτῆς, οὐδὲ τῆς παιδὸς αὐτῆς, οὔτε
τῆς παιδίσκης αὐτῆς, οὔτε τῆς βοῦς αὐτῆς, οὔτε τῆς
ᾠκυγίης αὐτῆς, ὅτε παντὸς κτήνους αὐτῆς, ὅτε
ὅσα τῇ πλησίον σου εἰσὶν.

Δ. Εἰς τίνα χρῆσις πρὸς δόξαν ὁ Δεκάλογος;

Μ. Πρῶτον μὲν ἵνα ᾗ αὐτῇ μανθάνωμεν τὰς
ἀμαρτίας τὰς ἡμετέρας ἐπιγινώσκειν. Εἶτα δὲ,
ἵνα ᾗ αὐτῇ ἐπισώμεθα, τὰ πρὶα τῇ ἔργον ἐν-
πρόσδεκτὰ ὅτι βούλει Θεὸς· καὶ τί κερήσῃ,
ὅπως καλὸν βίον καὶ ἀγα-
θὸν διάγωμεν.

Δ. Ἀγαί

3. *Memento, ut diem Sabbati sanctifices.*
4. *Honora patrem & matrem tuam: ut tibi benefiat: & ut longæuus fias in terra bona, quam Dominus Deus tuus dat tibi.*
5. *Non occidas.*
6. *Non committas adulterium.*
7. *Non facies furtum.*
8. *Non loquaris falsum testimonium aduersus proximum tuum.*
9. *Non concupiscas uxorem proximi tui.*
10. *Non concupiscas domum proximi tui, nec agrum eius, nec seruum eius, neque ancillam eius, neq; bouem eius, neq; iumentum eius, neq; vllum pecus eius: neq; quæcunque proximi tui sunt.*

M. Ad quem vsum traditus est
Decalogus?

D. Primum, traditus est Decalogus ad hunc vsum: ut ex ipso discamus peccata nostra agnoscere. Deinde, ut ex ipso discamus, quæ opera Deo placeant: & quæ facienda sint, ut honestam vitam ducamus.

M. Pas-

Δ. Ἀρά γε δυνάμεθα τὰ ἐντάλματα τοῦ Θεοῦ τοῖς ἡμετέροις ἔργοις πληρῶσαι;

Μ. Οὐδὰμῶς. Τὰ ὅτι ἡμῶν ἀγαθοεργη-
ματα, οὐκ ἐστὶ τελεία· ἀγαθὰ· διότι ἐν ἁμαρ-
τίαις καὶ συλληφθέντες ἐσμὲν, καὶ γεννηθέντες.
Ἀλλ' ἵνα σωτηρία ἡμῖν γένηται· ἐδώκεν ὁ Θεὸς
κύριον ὁ Θεός· τὸ μονογενὴ αὐτοῦ υἱόν· Ἰησοῦν Χρι-
στόν· ὃς ἐδεμίαν ἁμαρτίαν πῶποτε ἐποίησε· καὶ
πάντα τὸ νόμον ἰκανοτάτως ἐπληρώσεν. Εἰ τοί-
νυν εἴ; τὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύομεν· λογίζε-
ται ἡμᾶς ὁ Θεός, δωρεὰν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ χαρί-
ζει, ἀλλὰ ὅτι Χριστός· ὡς περ' αὐτόν, ἐπὶ πάντα τὰ Θεοῦ
πραγγέλματα προσηκόντως ἀπεπληρώσαμεν.

Δ. Διὰ τί οὖν τὰ καλὰ ἔργα ποιῶμεν;

Μ. Οὐδ' ἀλλὰ τὸ τοῦ ὅπως δι' αὐτῶν ἀπολυ-
σώμεθα τὰς ἁμαρτίας, ἐν τῇ αἰωνίᾳ ζωῇ· ἐπι-
τρεχόμεθα (μόνον γὰρ ὁ Χριστὸς ἐλυτρώσατο
ἡμᾶς· ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ τὴν ζωὴν τὴν
αἰώνιον ἡμῖν παρέσχετο) ἀλλ' ἀγαθοεργεῖν
ἀναγκαίως ἡμῖν ἔχει· ἵνα τὴν ἡμῶν πίστιν μαρ-
τυρῶμεν ἀλλὰ τὸ τοῦ· καὶ Θεῷ δοξάζωμεν
ἡμῶν, ὑπὲρ ὧν εὐχόμεθα ἐπὶ ἡμῶν,
εὐχαριστῶμεν.

M. Possumus ne nostris operibus mandata Dei perfecte implere?

D. Nequaquam. Nostra enim opera, non sunt perfecte bona: propterea quod sumus in peccato concepti & nati. Sed ut saluti nostrae consulere: donauit nobis Dominus Deus noster, vnigenitum filium suum Iesum Christum: qui nullum vnquam peccatum fecit: & impleuit omnia mandata Dei perfectissime. Quare, si in hunc Iesum Christum credimus: reputat nos Deus, gratuita clementia sua, propter Christum perinde: ac si nos ipsi omnia mandata Dei impleuissemus.

M. Quæ causa est, cur debeamus bona opera facere?

D. Non propter hanc causam, ut satisfaciamus nostris operibus pro peccatis, & mereamur æternam vitam (solus enim Christus satisfecit pro peccatis nostris: & meritus est nobis æternam vitam) sed debemus bona opera facere: ut his testemur fidem nostram: & agamus gratias Domino Deo nostro pro beneficijs suis.

C A T E C H I S M O S .
 ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ
 δείπνου.

Δ. Τί προητέον, ἵνα τὸ πῖστιν ἡμῶν εἴται
 συμβοραῖς βεβαιώσωμεν : καὶ εἴταις θλίψεσι
 πρᾶκληθῶμεν ;

Μ. Χρησέον τῷ κυριακῷ δείπνῳ.

Δ. Τί ἐστὶ τὸ κυριακὸν δείπνον ;

Μ. Ἐστὶ μυστήριον, ἢ θεία σφραγίς : ἢ Χριστὸς
 ὡς πρῶτον, προσφέρων δίδωσιν ἡμῖν, θεῶν
 ἄρτον καὶ θεῶν οἶνον, τὸ πρῶτον καὶ αἷμα αὐτοῦ
 τῷ πληροφόρῳ ἡμᾶς, ὅτι ἀφίστη ἡμῖν αἰῶν
 μαρτίαι, καὶ αἰώνιος ζωὴς μετέχομεν.

Δ. Εἶπεν τὰ ῥήματα : οἷς οἱ Εὐαγγελισταί,
 καὶ Παῦλος, τὸ διάταξιν τῷ κυριακῷ δείπνῳ
 συνέγραψαν.

Μ. Ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἐν τῇ νυκτὶ ἢ πρὸ δι-
 δόχο, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ συνεδείπνη, ἔλαβον
 ἄρτον : καὶ εὐλογήσας, καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ
 ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε : Λάβετε, φάγετε : τὸ ἐστὶν
 τὸ σῶμά μου, δι' ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον :
 τὸ ποιεῖτε εἰς τὸ ἐμὸν
 ἀνάμνησιν.

Καὶ

DE SACRAMENTO
Cœnæ Dominicæ.

M. Quid est faciendum, vt confirmemus
fidem nostram in aduersis: & accipia-
mus consolationem in affli-
ctionibus.

D. *Vtendum est Cœna Dominica.*

M. Quid est Cœna Dominica?

D. *Cœna Dominica, est Sacramentum, seu
diuinum signaculum: quo Christus verè præ-
sens, offert ac donat nobis pane & vino corpus
& sanguinem suum: & certificat nos, quòd re-
mittantur nobis peccata, & pertineat ad nos
ius æterna vitæ.*

M. Recita verba: quibus Euangelistæ & Pau-
lus describunt institutionem Cœnæ
Dominicæ.

D. *Dominus Iesus in ea nocte, qua traditus
est, & cum discipulis suis cœnauit, accepit pa-
nem: & cum benedixisset, ac egisset gratias,
fregit, deditq; discipulis, & ait: Accipite, com-
edite: Hoc est corpus meum, quod pro vobis
datur: Hoc facite in mei commemorationem.*

B Et

Καὶ λαβὼν δ' ὑπερίσταν, μετὰ δ' ἐπεπνήσας, καὶ
 εὐχαρισήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων. Πίετε ὅ
 αὐτὸ πάντες. Τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ
 ὑπὲρ πολλῶν διαθήκης, δὲ ὑπὲρ πολλῶν ἐκχωρόμενον ἕως
 ἄφρονος ἀμαρτωλῶν. Τὸ ποιεῖτε, ὅς αἱς ἂν πίνετε,
 ἕως τῆς ἐμῆς ἀνάμνησιν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΛΕΙΔΩΝ

τῆ βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ.

Δ. Τίνες εἰσὶ αἱ κλεῖδες τῆ βασιλείας τοῦ
 οὐρανοῦ.

Μ. Ἡ διακονία, καὶ δὲ κήρυγμα τοῦ εὐαγγ
 γελίου ὑπὲρ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δ. Λέγε ὅτι τῶ τοῖς εὐαγγελισαῖς γεγραμ
 μένων ἵνα μαρτυρίαι αἶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῶ
 τοῦ εὐαγγελίου ἀκηρυξίαν διδάξω.

Μ. Ἀκούει δὲ κατὰ λέγει Χριστὸς πρὸς τοὺς
 Μαθητὰς αὐτῶν. ὅς πρὸς τὸ κηρύττειν τῶ βασι
 λείαν τοῦ Θεοῦ ἀπέστειλαν. Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμὲ
 ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμῶν, ἐμὲ ἀθετεῖ. Ὁ δὲ ἐμὲ ἀθε
 τῶν, ἀθετεῖ τὸ ἀποσείλαι με. (δα)

Καὶ Ματθαῖος δεκάτῳ ἐκτί. Δώσω σοὶ τὰς κλεῖ
 τας βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ὅ ἐὰν δέῃς ἐπὶ
 τῶ γῆς· ἔσται δεδεμμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ὅ
 ἐὰν

Et accepit poculo, postquam cœnauit, gratias egit, & dedit illis, dicens. Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus, qui est novi Testamenti: qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum. Hoc facite, quotiescunque biberitis, in mei commemorationem.

DE CLAVIBVS REGNI cœlorum.

M. Quæ sunt clauēs Regni cœlorum?

D. Ministerium, seu prædicatio Euangelii de Iesu Christo.

M. Recita è scriptis Euangelistarum aliquot dicta: quibus Iesus Christus instituit ministerium prædicandi Euangelij sui.

D. Apud Lucam capite decimo, dicit Christus ad discipulos: quos ad prædicandum Regnum Dei emittebat. Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum, qui misit me.

Et apud Matthæum cap. decimo sexto. Tibi dabo clauēs regni cœlorum. Quicquid alligaueris in terris: erit alligatum in cœlis. Et

ἐὰν λύσῃ· ἐπὶ τῇ γῆς· ἔσαι λελυμένος ἐν τοῖς
ἔθρονοις.

Καὶ ἰωάννης εἶπεν· Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. Ἄν
ζωνοῦ ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἀνέ
νων κρατῆτε, καὶ κρατῶν.

Τέλει τὸν Κατήχισμὸν.

Εὐχὴ πρὸς τὸ ἐπίκαιρον
ἀκούει τὸ Θεόν.

Ὁ μέγαλοιο Θεὸς κόσμοιο μέγιστε ποιητὰ·

Ὅστις ἀναρχὸς ἑωρ, εἰ δὶ χά κὴ τέλος· (ὁμοῦ·

Πρὸς σὲ τρέχω, ἰκέτης τε καλῶ τοῦ ὀνόματι καὶ

Δόξης ἔχων τὴν ὁπῆς, ὡς ἄνα, τὰς δεξιῶν.

Εὐχαριστία καὶ

εὐχὴ ἐωθινή.

Εὐνομάζει τὸν Πατέρα, καὶ τὸν Υἱόν, καὶ τὸ ἅγιον
Πνεῦμα τὸ ἀνίσταμαι. Ἀμὲν,

Εὐχαριστῶ σοι, ὡς ἐπὶ ἑσπέρῃ ἐπὶ πάντοτε, δι' ἰσοῦ Χριστοῦ

ἐν τῷ ὕμνῳ σου τῷ ἀγαπῆντι· ὅτι ταύτην τὴν νύκτα,

ἀφ' ὅτου πάντοτε κακὸς καὶ κινδύνος, ἐμμενῶς τὴν χάριν

ἐπί σοι ἐμὲ δέσωσας. Δέομαί σοι, ἵνα καὶ ταύτην

τὴν ἡμέραν πρόνοιάν σου ποιήσας βεβληθῇς·

καὶ φυλάττῃς με, μὴ εἰς ἀμαρτίας καὶ κακὰ

ἐμπεῖς

quicquid solueris in terra : erit solutum in cœlis.

Et apud Ioannem capite vigesimo. Accipite Spiritum sanctum. Quorumcunq; remiseritis peccata, remittuntur eis: quorumcunq; retinueritis, retenta sunt.

Finis Catechismi.

PRECATIO AD inuocationem Dei.

*O Deus immensi fabricator maxime Mundi:
Qui sine principio, qui sine fine manes:
Ad te confugio, & supplex tua numina posco:
Da pater has aliquod pondus habere preces.*

GRATIARVM ACTIO ET
precatio manè dicenda.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti surgo. Amen.

*GRATIAS ago tibi, mi pater cœlestis,
per Iesum Christum, filium tuum dilectum: quod
me hac nocte, ab omnibus incōmodis ac periculis,
benigniter conseruasti. Oro te, vt velis me
hac die quoq; conseruare à peccato & omnibus
malis:*

ἐμπέσω: ὅπως ἂν καὶ ἡ ζωὴ, καὶ πάντα τὰ
ἐπιτηδεύματά μου ἀρέσκωσί σοι. Ἐγὼ δὲ ἔμεινον
τὸν καὶ τὸ σῶμά μου, καὶ τὴν ψυχὴν μου, καὶ τὰ ἅλλα
πάντα εἰς τὰς χεῖράς σου πρᾶτθαι. Ὁ ἅγιός
σου Ἄγγελος κυκλῶ πόρτᾳ φρονέτω με: ἵνα μὴ
ὁ Σάτανᾶ ἐν ἐμοὶ μολέῃ ἐμὴν δυνάμει. Ἀμὲν.

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, Ἐὰν ἐξ ἡς.

Εὐχαριστί' Α καὶ Εὐχὴ
ἐσθρὶνὴ, ὅταν καθύδινωρ ἀπέλθῃς.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου
Πνεύματος. Ἀμὲν.

Εὐχαριστῶ σοι ὦ ἐπεσθρὶνὴ πάτερ, δι' ἡσού
Χριστὸν τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπῶν: ὅτι ταύτην τὴν ἡ-
μέραν ἐσωοικῶς τὴν χάριν καὶ ἐλέω σου ἐμὴν διε-
φύλαξας. Δέομαί σου ἵνα πάντα τὰ πλημμε-
λήματά μου τὰ ἀδίκως ὑπ' ἐμῶν σε πεπλη-
μελημένα, ἐμοὶ ἀφίης, καὶ ταύτην τὴν κυνὴν δια-
φυλάτῃς κατὰ ξίους. Ἐγὼ γὰρ ἔμεινον τὸν καὶ τὸ
σῶμά μου καὶ τὴν ψυχὴν μου, καὶ πάντα τὰ ἅλλα,
εἰς τὰς χεῖράς σου πρᾶτθαι. Ὁ Ἄγγελός σου
ὁ ἅγιος, κυκλῶ πόρτᾳ ὑπὲρ ἀσπάζετω με: ἵνα
μὴ ὁ πονηρὸς ἐν ἐμοὶ μολέῃ ἐμὴν δυνάμει. Ἀμὲν.

Πρόσθε: προσθὺ τὴν κυνὴν καλῶς.

Εὐχὴ

malis : ut tibi omnia mea facta, atq; adeò tota
vita, bene placeat. Quia ego me, meumq; corpus
et animam, ac omnia, in manus tuas committo.
Tuus sanctus Angelus sit mecum, ne diabolus
vllum ius in me reperiat, Amen.

Pater noster, qui es in cœlis, &c.

GRATIARVM ACTIO ET PRE-
catio, vesperi, dum itur dormitum,
dicenda.

*In nomine Patris, & Filij, & Spiritus san-
cti. Amen.*

GRATIAS ago tibi, mi pater cœle-
stis, per Iesum Christum, filium tuum dilectum:
quod me hac die, gratuita misericordia custodi-
uisti. Oro te, ut velis mihi condonare omnia
delicta mea, quæ iniuste perpetravi: velisq; me
hac nocte quoq; conseruare. Quia ego me, me-
umq; corpus et animam, ac omnia in manus tu-
as committo. Tuus sanctus Angelus sit
mecum: ne diabolus vllum ius in
me reperiat, Amen.

Pater noster, qui es in cœlis, &c.

Ε'ΥΧΗ' ΠΡΟ' Σ ΘΕΟ'Ν, ΥΠΕ' Ρ ΤΕ
 Ἰδίᾳ καὶ Ἱ κοινῇ συμφρονίᾳ.

Σὲ ὅμ ζώντα καὶ παντοκράτορα Θεὸν ἄδιον,
 πατέρα ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κτίσω τὸ
 παντὶ καὶ σωτήρα, σὺ τῷ υἱῷ σου θεῷ κυρίῳ
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, ἐπι-
 καλέμεθα. Ἐλέησον ἡμᾶς Δέξαι τὸν υἱόν σου ὅμ
 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν: ὅμ πᾶσι δὲ ὑπὲρ
 ἡμῶν θυσίαν, κατέστησας καὶ μεσίτην καὶ ἰκέ-
 τήν, θαυμασίαν καὶ ἀδηνυκτῶ βελή: τὸ ἅμα μὲν
 τῷ ἀληθινῷ σου ἐπὶ τὰ τὸ ἀνθρώπων γένος ἁ-
 μαρτήματα ὀργῇ, ἅμα δὲ τῷ ἀμέτρητόν σου
 εἰς ἡμᾶς χρηστότητι, φανερῶσαι. Ἀγίασον καὶ
 χερσὶ γάυνσον ἡμᾶς θεῷ ἁγίῳ Πνεύματί σου:
 στήνασον, εἰθασον, ἐκ διατήρησον Ἐκκλησίαν σοί
 κυβένησον τὰς πολιτείας: δός ἡμῖν τροφὴν,
 εἰρωσύνην, καλῶν βελῶν καλὰ ἐπιτεύγματα:
 διάσωσον τὰς γονεῖς καὶ τὰ ἐπιβουλεύοντάς ἡ-
 μῶν. εἰ ἀληθινῇ εὐσεβείᾳ τε καὶ μακροχρονίᾳ σω-
 τηρίᾳ. Χορήγησον ἡμῖν τῷ ἐπίτῃ δούματων ἡ-
 μῶν σωτηρίαν: ἐπιδόσεις: ἵνα εἰς δόξαν τὴν ὀνόμα-
 τός σου τοῖς ἡμᾶς γενήσασιν ἱερῶν πόριζώμεθα:
 καὶ τῇ Εκκλησίᾳ σου καὶ τῇ λήτῃ λυσσητελευτῶς
 πρὸς διακονήσας ἀρκῶμεθα: εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱῷ σου,
 τῷ κυρίῳ ἡμῶν, Ἀμήν.

ΕΥΛΟ-

P R E C A T I O A D D E V M,
pro suis & communibus commodis.

T E viuum & omnipotentem Deum æternum, patrem Domini nostri Iesu Christi, conditorem vniuersæ creaturæ & conseruatorem, cum filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritu sancto, inuocamus. Miserere nostri propter filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum: quem pro nobis victimam fieri voluisti: & mediatorem ac deprecatorem pro nobis constituisti, mirando & inenarrabili consilio: ut iram tuam veram aduersus peccata humani generis, & immensam misericordiam erga nos, declararet. Sanctifica ac rege nos Spiritu tuo sancto: collige, rege, & serua tibi Ecclesiam: rege politias: da nobis victum, pacem, bona ac felicia consilia negotiorum: conserua parētes nostros & procuratores, in vera pietate, & longæua incolumitate. Cōfer nobis studiorum salutaria incrementa: ut in gloriam nominis tui, parentibus nostris honori fiamus: atq; Ecclesiæ tuæ & Reipub. vtiliter quandoq; seruire valeamus: per Iesum Christum, filium tuum, Dominum nostrum, Amen.

Ε΄ ΥΛΟΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΗΣ.

Ψαλμ. ρμδ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σέ ἐλπίζουσι κύριε·
καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν κεκληρίᾳ· ἀν-
οίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐμπιπλάς παρ ζῶον
ἐνδοκίας.

Κύριε ἐλέησον.

Χριστέ ἐλέησον.

Κύριε ἐλέησον.

Πάτερ ἡμῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

Εὐχόμεθα.

Κύριε ὁ παντοκράτωρ Θεός ἡμῶν ἐν λόγῳ σου
ἡμᾶς, καὶ ταῦτα τὰ δωρήματά σου· ἅτινα πρὸς
τὸ χρῆσότητός σου λαμβάνειν μέλλομεν· δι' Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Ἀμήν.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΡΟΦΗΝ.

Ψαλμ. ρμς.

Εξομολογῶμεθα κυρίῳ, ὅτι χρῆστος· ὅτι εἰς
τοῦ αἰῶνα δι' ἐλεῶ αὐτοῦ· ὅς δίδωσι τὴν τρο-
φὴν πάσι σαρκί· ὅς δίδωσι τοῖς κτηνέσι τὴν
τροφὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῆν κορά-
κων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν. Οὐκ ἐν τῇ
δυνάμει.

CONSECRATIO MENSÆ
ex Psalmo 144.

*Oculi omnium in te sperant Domine: & tu
das illis escam in tempore suo: aperis tu ma-
num tuam, & implet omne animal benedi-
ctione.*

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster, &c.

Oremus.

*Benedic nos Domine, & hæc dona: quæ de
tua largitate sumus sumpturi: per Iesum Chri-
stum Dominum nostrum, Amen.*

POST CIBATIONEM.

Psal. 146.

*Confitemini Domino, quoniam bonus: quos
niam in æternum misericordia eius: qui dat
escam omni carni, & iumentis herbam, &
pullis coruorum inuocantibus eum. Non in
for-*

C A T E C H I S M U S.

δωασθῆαί τ' ἵππα θελήσῃ· ὅτε ἐν ταῖς κινήμασι
τ' ἀνθρώπος εὐδοκῇ. Εὐδοκῇ κύριος ἐν τῇς φοβῆ-
μενοις αὐτόν, καὶ ἐν τοῖς ἐλπίζουσι ἐπὶ τ' ἔλεθ-
αὐτῷ, Ἀμήν.

Κύριε ἐλέησον.

Χριστέ ἐλέησον.

Κύριε ἐλέησον.

Πάτερ ἡμῶν. καὶ τὰ ἑξῆς.

Εὐχόμεθα.

Εὐχαριστοῦμέν σοι κύριε Θεός, ὑπὲρ πασῶν
τῶν ἐνδρυγεσιῶν σου (ὅς ἐστις καὶ βασιλεύς ἐς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων) ἐν κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.
Ἀμήν.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Δ Ε Κ Α Λ Ο Γ Ο Σ, ΣΥΜΒΟΛΟΝ,
καὶ προσευχὴ κυριακὴ, στιχηδὸν ἕως τ' αὐτῷ
Αὐγασίνος πρᾶφραστούντα.

Δ Ε Κ Α Λ Ο Γ Ο Σ.

Α.

Κύριε εἰμὶ ἐγὼν, ὁ Θεός σέθεν, αἰὲν ἀνάστων.
Ὡς ἐμόνῳ διὰ παντός ἐμοὶ σὺ λάβυσσον ἀληθῶς
Θεοῦ ἀπεκτιός ἐμεν καὶ μή ποτε ἄλλο σεβάξω.

Ὅνομα

fortitudine equi voluptatem habebit: neq; in tibijs viri beneplacitum erit ei. Beneplacitum est Domino, super timentes eum: & in eis, qui sperant super misericordia eius, Amen.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster, &c.

Oremus.

Gratias agimus tibi Domine Deus, pro omnibus beneficijs tuis (qui viuis & regnas in omne æuum) per Dominum nostrum Iesum Christum, Amen.

FINIS.

DECALOGVS, SYMBO-
lum, & Oratio Dominica, versibus Græcis
ab eodem Augustino liberius versa:
ad verbum verò Latine
sic reddita.

DECALOGVS.

I.

*Dñs sum ego, Deus tuus, semper imperans.
Quare soli per oẽ tempus mihi tu inserui verè:
Diuinum extra me & non vnquam aliud cole.*

Nomen

ΔΕΚΑ' ΛΟΓΟΣ.

B.

Οὐνομα μὴδ' ἐμὸν ἄχραντον, ἢ ἁμαρτοῖσαι,
μὰτ' ἐπὶ χεῖλεσ' ἐλῶν, πρᾶχρησαι. Ὡς ἔρξαι
λυσαλέεσ' σόματ' ὅφ' φοβόρας ποινὰς ἀποτίσῃς.

Γ.

Ἦν μαρ ἐορτάζῃς μνήσῃς ῥ' ἐβδομορ, ἱερὸν,
εὐαγέως· καθαρώ με νόω χεῖρεσ' ἱερῶν·
μᾶλλον ἐμοὶ πάντων ὅπελφνε χαρισμῶν ἔργον

Δ.

Ὅς μάκαρ σὺ γαίης ζῶης, πᾶσι τ' ἐν αὐτῇς
μακρόβι' ὅτε λείπῃς· ἱερῶν μέμνησο γονῆας·
αὐτῶσθ', ὡς θεμὶς ὄξυρ, αἶψ' πορὶ κῆρι φίλησον.

Ε.

Μὴ φόνορ ἐργάσῃ, μὴθ' αἵματι χεῖρα μιαινῃς·
μὴτε κακῶ ὀργῶν κτ' ὅσ' εὖ πλοσίον ὄρσῃς·
αὐτὰρ ἐκείνῳ αἶψ' χερσὶν τ' ἐπ' αἶψ' ἔπαρξον.

Ζ.

Μαχλοσύῃ μὴ σῶμα πόν, ψυχῶ τε μόλιων·
μὴθ' ἐτάρσ' ἐπιβῆς εὐνῆς, ὁρῶν θέτλιον ἔργον·
ἀλλὰ τέλω ἀγνώστ' ἄλοχον, ἢ κηρόθι σέργε.

Η.

Χρήματα μὴ κλέψῃς, μὴδ' ἔρπας' ἐτέρωιο·
μὴτε δολοῖς, ἀπάταις τε πλοπλοκίαις τ' ἐπ·
μᾶλλον ὅχρησον, λόγῳ τ' ἔργῳ πεβοήθῃ· (χερσ

Θ. Μή

2.

Nomen neq; meum immaculatum, & inculp-
 tum semper, (feceris:
 incassum in labiis sumens abutere. Hoc enim si
 rabidi oris formidabiles pœnas persolues.

3.

Diem feriari memento septimum, sanctum,
 religiosè: puro me animo manibusq; honorans:
 magis mihi omnibus quod est gratum opus.

4.

Ut beatus in terra viuas, multosq; annos
 longæuus sis: honorare memento parentes:
 ipsosq; ut fas est, semper ex animo ama.

5.

Ne cædem facias, neq; sanguine manū polluas:
 neq; malam irā aduersus tuū proximū incites:
 sed illi semper manibusq; verbisq; opitulari.

6.

Impudicitia ne corpus tuum, animāq; inquinā:
 neq; sodalis cōscēdas lectū, faciens scelestū opus:
 sed tuam castè coniugem, & ex animo ama.

7.

Pecunias ne furare, nihilq; rape alteri: (moue
 neq; dolis, deceptionibusq; versutijsq; manū ad-
 potiùs sed indigenti, verboq; factisq; succurre.

8. Ne

ΔΕΚΑ' ΛΟΓΟΣ.

Θ.

Μὴ πότε μαρτυρίῳ ἴδωδ' ἢ ἄλλοιο κατ' εἴπης.
Γλώσῃ; σείο κρῆτ', σὸν μὴ διαβάλλε ἐταῖροι;
Ἀλλὰ δικαιοσύνης πορί' ἔχεο, ἄρκεῖνς τε.

Ι.

Κάμῳ ὅπι πτεῦερ φεύγ' ἐυζώνοιο γυναικὸς
Σὺ ἐταῖρος; μὴ τῆσδε πέση; ἐ; ἄθεσμον ὄρεξιρ.
Ἰὼ χαλινώσαι; ὀφθαλμῶρ ἄγριοι ὄρμῳ.

Κ.

Μὴδ' ἐπιθυμήσῃ; τ' σὺ πέλας οἴκοι ἀφαιρήρ;
Μὴ τ' ἄγρὸν, δ' ἔλκε, μὴ βῆρ, μὴ θ' ὅσ' ἔθεν βῆρ;
Ἀλλὰ προσηκόντως ἐθέλοις ἅπαντα σαῶσαι.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ.

Πισεύω Θεὸν εἰς πάντα, παντοκράτῃ πατέρ' ἰόντα;
κτίστορα εὐρείας γῆς, μεγάλῃ τε πόλει.

Καὶ δ' εἰς μνηστῆρ' Θεοῦ υἱὸν Χριστὸν Ἰησοῦν;
κύριοι ἡμέτεροι, ἄχρονοι, αἰῶνοι.

Ὅς Μαρία; ἑσθλὸς ἀχραντὶς γαστέρα κέρως,

Πνεύματι ὁζυγίῃ δέξατο σάρκα βροτῶν,
Πολλάδ' ἐφ' ἡγεμόνῳ κρατέρ' ἄλγεα πάρε
Πιλάτῃ;

σαυρόν, κ' θάνατον πάμφοβον, ἠδ' ἐτάφοι.
Εἰς δὲ δόμον φρικτὸν κατὰ βάς αἰδοῖο. τίται;

ἀνθι;

8.

Ne vnquā testimoniū falsū in aliū dixeris.
Linguam tuam cōtine, tuum ne calūnniare so-
sec i iusticiā tenax esto, veritatis q̃. (dalē:

9.

Pulchritudinē intueri fuge bēe cinctæ mulieris
tui sodalis: ne huius cadas in illicitam cupidit a-
fortiter frānes oculorū ferum impetum. (tem.

10.

Neq̃ concupiscas tui proximi domum auferre:
neque agrum seruos, nec bouem, nec quæcunque
ipsius sunt.

sed conuenienter velis ei omnia conseruare.

SYMBOLVM.

Credo Deū in vnum, omnipotentē patrē existen-
conditorem latæ terræ, magniq̃ poli. (tem:

Et item in vnigenitū Dei filium Chr. stū Iesum:
dominū nostrum, temporis expertē, æternum:
Qui Mariæ subiens immaculatæ vterum vir-
ginis,

Spiritu è sancto sumpsit carnem mortaliū.
Multos autem sub Duce duos dolores passus
est Pilato:

crucē, et mortē formidabilem, atq̃ sepulchrū.
In domū etiam horrendā descendens Platonis:
territo die

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΑΠΟΣΤ.

αὐθις ὑπὲν θανάτου ζωὴς ἀνῆλθε βίης.
 Εἴτ' αὐθις γαίης ἐπάνω πρὸς οὐλμπν ἀδρθεῖς,
 ἦτ' ἐκ δεξιτερῆς πανδυνατοιο παζό·
 Εἴμπαλ' ὅθου μέλλει προπεθείτι ἐπ' ἡμαῖ ἐλ-
 θέμ,
 κρίναι τὰς ψυχὰς, τὰς τε θανόντας ἅμα.
 Πισένωτ' εἰς Πνεῦμ' ἅγιον, καθαρὸν, πρᾶκλιν-
 τον.
 ἐκ Παζό· ἡδ' ὕἱς Πνεῦμα προβόμνον.
 Εὐσεβέωρ σωμα γῆρομλινον θ' οὐα πανταχῶ ἐσ-
 μόν·
 καὶ κοινωνίῳ πά τοι ὅτ' ἅγιον.
 Καίτ' ἄφεσιρ πασέωρ Δι' Χριστὸν ἀλιζου-
 νάωρ·
 ὁμῶς, ὅς λείωρ, αἵμα γ' ἔχουσιν ὅρ.
 Λαμπρά μὲν ἐκ τύμβωρ ἐτι σαρκὸς ἀνάστασιρ
 ἡμῶρ.
 Χριστὸς ὅταρ σάλπιγγε σῆμ' ἀγείρῃ ἡλον ἱῆ.
 Καὶ μετὰ ταῦθ' ἀπελεύτητον βίον ὁλβιον· εἰρῶ
 καὶ βασιλείᾳ, χ' ἰδρῆς ἐσόμεθ' ἀθάνατοι.

Τέλος.

ΠΡΟΣ.

rursus è mortuis uiuus ascendit vi.

Inde rursus terram supra ad Olympū eleuatus,
sedet à dextera Omnipotentis Patris.

Rursus vnde proposito in die venturus est,
iudicare viuentes, mortuosq; simul.

Credoq; in Spiritum sanctum, mundum, aduo-
catum:

à Patre atq; Filio Spiritum proficiscentem.

Piorum congregatumq; vnum vbiq; cœtum:

Et communionem vbiq; sanctorum.

Acque remissionem omnium propter Christum
peccatorum:

nos qui lauans, sanguinem equidem profudit
proprium.

Splendidam item è sepulchris amplius carnis
resurrectionem nostræ:

Christi cum tuba signum clarum miserit.

Et posthac infinitam vitam beatam: in qua &

Reges & Sacerdotes erimus immortales.

Finis.

C 2

ORA

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

Ὡς πάτερ ἡμέτερ' οἰκτιρῶν, ὃς ἐν αἰθέρι ναίεις.

Τρεῖς περὶ αἰῶνες θ' ἄγιε.

Οὐνομά σε θ' ἰόντ', ἀλαθόρ θ' ἁγίόν τε, πρ' ἅμ-
δος ἁγίαζέμεναι. (μι

Εἰς ἡμῶν βασιλεῖα σέο παναρχίης,
Ἀφθίτῳ, ὕραίνῃ.

Γινέσθω ἐπὶ γῆς ὅπως βέλημα σὸν ἦν·
Ὡς ἐν ἐπετρανοίοις.

Ἡμῶν ἄρτορ ἀναγκάτορ δὲ σήμερορ ἡμῶν,
Ὅσα κτῆ τε βίτῳ. (σῶμ

Καὶ χρεῖτ' ἀμπλακιῶν ἄφες ἡμέωρ, οἷα χρεώ-
φειδόμεθ' ἡμετέρωρ.

Μηδ' ἡμᾶς Σατανᾶ πειράζεσθ', ἡμετέρῃ τε
Σάρκι, ἀσεβέαςι τ' ἐᾶς.

Εὔσαι δ' ἐκ καμάτων ἡμᾶς, πικρῶν τ' ὀδυρῶν
Πάντοτ' ἀλεξίκακῳ. (ωρ,

Σοὶ ᾧ ἀπφρέσιον κράτῳ ἔς, ἀρχή τ' ἀπέλε-
δόξα τε λαμ. προῖάτη. (θρῳ,

τέλῳ.

ΤΟῦ Αὐτοῦ Εὐχῆ, Ὡς
ἀπὸ προσώπου Διακόνου Ἐκκλησίας.

Κύριε ὁ Θεός μου : σὺ κατέσκησάς με
ἐν Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ ἐπίσκοπον : εὖ εἰδώς,
ὥς

ORATIO DOMINICA.

O Pater noster misericors, qui in æthere habi-

Ter quaterq; sancte. (tas,

Nomen tuum diuinumq; , bonumq; sanctumq; ,

Da sanctificare. (apud nos

Veniat nobis regnum tuum ubiq; sufficiens,

Incorruptibile, cœleste.

Fiat in terra sic voluntas tua bona,

Vt in cœlestibus.

Nostrum panem necessarium da hodie nobis,

Quaecunque desideratq; vita.

Et debitum delictorum remitte nostrorū, sicut

Parcimus nostris. (debitoribus

Neq; nos Satana tentari nostraq;

Carni, impijsq; permitte.

Libera verò è laboribus nos, acerbisq; dolori-

Omni tempore depulsor malorum. (bus,

Tibi enim infinita potentia est, imperiumq; im-

Gloria splendidissima. (mensum,

FINIS.

EIVSDEM PRECATIO,

nomine Ministri Ecclesiæ,

Domine Deus meus: tu me constituisti Ec-
clesiæ huius inspectorem: id. ut perspectū habens,

PRECATIO PRO

ὅς ἐγὼ μὴ δαμῶς εἶμι πρὸς τηλικύτου ἔργου
 ἱκανός: ὅδ' ἄνδρ' ἥς μοι ποιήσαι ἄρ' βοηθείας, βα-
 ρύειν δυνάτης. Διό πορ σέ ἀνὰ βολῶν πρὸς ἀκαλῶ.
 Ἐγὼ μὲν σόμα ἐκ καρδίας προσηύχων: διδάξόμε-
 νός τε τὸ λαόν, καὶ αὐτὸς μαθησόμενος ἐν τοῦ νό-
 μου σου μελετήσω ἡμέρας τε καὶ νυκτός. Σὺ δ'
 μοὶ ὀργάνῳ χρῶ, μὴ δαμῆμεν ἀφιστάμενος: ὅ-
 πως μὴ σε μονωθείς, πάντα ἀναβέβω καὶ ἀχλὺ
 σω. Αὐτός σου ἔρως ἀληθῶς ἐπισκόπων σου, ὡς με-
 τὰ πάντος ἐλέος πανεπίσκοπε πάτερ: δι' ἡὸν
 σε μονογενῆ, τὸ κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν
 Χριστόν. Ἀμήν.

ΕΨΧΗ' ΥΨΕΡ ΤΩΝ

Κατήχησμένων.

Κύριε παντοκράτωρ καὶ πανελεήμων, ὁ Θεὸς
 ἡμῶν, καὶ προμηθέας τε πάτερ: ὅς μόνος
 παντὸς ἀγαθὸν ἐν ἡμῖν ἀρχάμενος, σπείζων, καὶ
 ἐπιτελῶν τυγχάνεις: δεόμεθα σε ὑπὲρ τούτων
 τῶν κατήχησμένων: ὅς τῇ ἀγίᾳ σου, καθολικῇ καὶ
 ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ σῶσας, καὶ διὰ λαὸν
 παλιγγενεσίας ἀναγεννήσας, φιλοφρόνως ἔδω-
 κας καὶ εἰς τοσούτον τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐφώτισας:
 ἃς ταυτῶν τὴν χάριν, δι' ἐλεός σου, καὶ τὴν δι'
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἀγαπῆς τοῦ υἱοῦ σου ἀχλύδωσιν
 ἐκτείνῃ, καὶ αὐτοὶ σωθῶσι: καὶ ἐνώπιον τῆς

ἐκκλη-

me nullo modo ad tantum opus sufficere: nec sine auxilio tuo, huic oneri ferendo esse. Propterea te supplex inuoco. Ego os & cer adhibebo: cum docturus populum, tam ipse discere paratus: legem tuam dies noctesq; meditando. Tu me pro instrumento vtere, ne spiam à me discedēs: ne tua præsentia destitutus, veram omnia perdamq;. Tu ergo ipse verè inspectorem age, ut pater qui cuncta clementissimè inspicias: propter filium tuum vnicum, Dominum nostrū & conseruatorem, Iesum Christum. Amen.

PRECATIO PRO Catechumenis.

Omnipotens et misericors Domine, Deus noster, ac benignissime pater: qui solus omnis boni inceptor, cōfirmator, perfectior es: oramus te pro hisce Christianæ institutionis tyronibus: quos sanctæ tuæ, Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ adiunctos, ac lauacro regenerationis per te renatos, benignè dedisti: atq; eò vsq; sancto Spiritu illuminasti: ut gratiam istam, misericordiam tuam, perq; Iesum Christum dilectum filium tuum redemptionem sui, & ipsi intelligant: & coram

PRECATIO PRO

Εκκλησίαις συόμολογῶσι δυνάμωσιν ὧ Θεοῦ
 τῷ τοῦ ὁ κατήρεω ἐν αὐτοῖς: πρόσθε αὐτοῖς: ὁ
 ἅγιον πνεῦμα: ἵνα ἐν τῇ Εκκλησίᾳ συήδῃ τῇ
 ἁγίῳ κοινωνία, ἐν τε ἀληθινῇ πίστει, θεοσεβείᾳ ὁ
 ὑπακοῇ τῷ παναγίῳ συ Εὐαγγελίῳ, ἀεὶ διά-
 γωσι: καὶ μέχρι τελευταίας ἀναπνοῇ, ἔσθῃ
 μύλοντες διατελῶσι: ἔσθῃ μηδ' αἰμῶν ἡσιν οὐδ' ἡ
 ψυχοδιδασκαλίας ἡ σαρκὸς: ἐπιθυμίας, ἀλλ'
 τῷ ἀπαξ γνωριθείσης ἀληθῶς ὁδῷ ἀχ' ὡλανώ-
 μνοι. Δὲ αὐτοῖς κτ' τῷ ἐνδοκίᾳ συ ἐν Χρισ-
 τῷ τῷ ἡμῶν, ὅς ὅστις ἡ κεφαλὴ ἡμῶν ἀδιαλεί-
 πτως ἀνέστη: καὶ εἰς ἀνθρώπων τελείῃ ἐν παση
 σοφίᾳ, ἁγιοσύνῃ, καὶ δικαιοσύνῃ σωτελείῃ: ὅπως
 ἄρσεν τὸ πατέρα, καὶ ὁρ' ἀπέσπλῃς ἡμῶν ἀγαπῶ-
 ῖν ἡμῶν Χριστὸν σὺ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, ἕνα μό-
 νο ἀληθινὸν Θεόν, τελείως γινώσκωσι: ἐν ὅλῃ
 τῇ καρδίᾳ, ψυχῇ, καὶ διανοίᾳ ἀγαπῶσιν: ἐμ-
 προστέρ τε τῷ ἀνθρώπων λόγῳ, ἔργῳ καὶ βίῳ ὁμο-
 λογῶσιν, ἐπαινέσωσι, δοξάσωσι: ἐν ἡμῶν
 Χριστῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ μόνῳ ἡμῶν σωτῆρι ἀλε-
 ξικῆκῳ, βασιλεύοντι εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῷ αἰῶνι. Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

Ecclesia tua confiteantur: cōfirmatō Deus h̄c,
 quod inchoasti in ipsis: add. eis sanctum Spiri-
 tum: vt in Ecclesia tua, quæ sanctorum commu-
 nio est, in vera fide, pietate, & sanctissimi Euan-
 gelij tui obedientia, semper degant: ac ad exere-
 mum spiritum vsque constanter persistant: nul-
 la, quæcunque sit, falsa doctrina, aut cupiditate
 praua, à via veritatis semel cognita aberran-
 tes. Da pro clementi arbitrio tuo: vt in Christo
 filio tuo, qui est caput nostrum, continenter cre-
 scendo proficiant: ac viri in omni sapientia,
 sanctitate, iustitia perfecti euadant: quò te pat-
 rem & quem misisti filium tuum dilectum Ie-
 sum Christum, cum sancto Spiritu, vnum solum
 verum Deum perfectè cognoscant: toto pectore,
 anima, cogitatione diligant: coramq; hominibus
 verbis, factis, vita confiteantur, laudent, præ-
 dicent: per Iesum Christum Dominum, vnicum-
 que ab omni malo conseruatorem nostrum,
 regnum immortale ac sempiter-
 num obtinentem.

Amen.

Finis.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟ-
γος γινώμα.

Ἀρχὴν ἀπάντων ἢ τέλει πρὶ Θεοῦ.
 Βίβ' δ' ἐκείνου εὐβίβ' καθ' ἡμέραν.
 Γίνωσκε πάντων τὴν καλῶν τὰ σφάματτα.
 Διόν' οὐρ, πέν' οὐρ, δ' οὐρ, εὐπρεπὲς κακῶς.
 Εὐδ' γε τῇ ἐθίξε μιμήσθαι Θεοῦ.
 Ζήτῃ Θεοῦ σοὶ χρυσότητ' ἀχρυσό· ὦρ.
 Ἡ σάξ' κρατεῖσθαι καὶ δαμαζέσθαι καλῶς.
 Οὐμὸν χαλίν' μὴ φρενῶν ἔξω πέσῃς.
 Ἰσὰ μὲν ὄμμα, γλῶσσα ἢ σταθμῶν ἔχοι.
 Κλείς ὥσ' ἐκείσθαι, μὴ δ' ἐκρένου γέλωτος.
 Λύχν' οὐ βίβ' σοὶ πάντος ἢ γέσθαι λόγῳ.
 Μή σοι δ' εἴ' αὖτε δοκῇ ὑποζεύξῃ.
 Νότ' τὰ πάντα πρὸς τῇ δ'· ἃ πρὸς τῇ δ' ἐμῇ.
 Ζένορ σε αὐτὸν ἴσθαι ἢ τίμα ξένος.
 Οὐτ' εὐπλοῆς, μάλιστ' ἀμνησὶς ἰάλης.
 Πάντ' εὐχαρίσας τὰν Θεοῦ δέχεσθαι χρῆ. (Scazō)
 Ρ' αὖδ' οὐ δικαίως πλεῖον ἢ ἡμῇ κακῶ.
 Σοφῶν θυρὰς ἐκρίβε πλοσίων ἢ μή.
 Τὸ μικρόν, ὁ μικρόν, ὅτ' αὐτὸν ἐκφέρει μέγα.
 Ὑβριμ χαλίν' ἢ μέγα· ἔσθ' ὁ σοφός.
 Φύλασσε σαυτὸν, πῶμα δ' ἄλλ' μὴ γέλωτος.
 Χάρις, φθονεῖσθαι· ὁ φθονεῖ δ' αὖτ' οὐ μέγα.

2

GREGORII THEOLOGI
Sententiæ.

*A numine incipe omnia, & desine, Dei.
Bene acta vita est, si bene vixeris indies.
Cognosce, quid bonum sit, & complectere.
Durum est, egere: deterius, mala copia.
Esse in beneficiis stude imitator Dei.
Fac sis benignus, si Deum esse vis tibi.
Grauiter prematur, ne molesta sit, caro.
Habenæ animo adapteantur, ut possit regi.
Insistat oculus, linguam amussis dirigat.
Quære auribus clauem, inq̃ risu sit pudor.
Lucerna vitæ ratio sit semper tuæ.
Malum est, vbi pro vero opinio valet.
Novisse rectè est multa: facere, quæ decet.
Scias peregrinum te, honoraq̃ aduenas.
Occurat horror maris, vbi est serenitas.
Par mente grata est accipere, quod dat Deus.
Res pœna iusti præmio est melior mali.
Sapientis ædes ingredi, non diuitis.
Tunc parua nō sunt parua, cū multum afferūt.
Vim fug:ro contumeliæ, & sapiens eris.
Te respice ipsum, ne alterum derideas.
Laus, inuidos ferre: inuidere sed malum.*

Animæ

Ψυχὴ θύοιτο μάλλον ἢ δ' ἅμ, Θεῷ,
ὥς τίς φυλάξῃ ταῦτα, καὶ σωθήσεται;
Τέλει.

Η' ΣΑΪΟΥ ΝΒ. ΚΑΙ' ΝΓ.

Ηνιδ' ἐμός θεράπων, ἔμφρων μάλα κ' σοφός ἐσσι
Καὶ τελέσῃ καθ' ἐὼρ πρὴν γμαῖα πάντ' αὐτόν.
Ἐξοχθ' ἐς ἄλωρ κ' τ' κλέθ' ἔπτ' ὀλεῖται.
Δόξα δ' ἄνισ' ἔθεν εἰς ἀσδροσίτα πόλιν.
Ἀλλὰ πάρος πολλοῖς θαῦμ' ἦν ἔσκανδαλον
Τὴν ὅφιν κακίωρ φίλτατε πάντος ἐώρ. (ἔσσι:
Μορφὴν γάρ τ' ὀδυνῶν ὅγ' ἀπώλεσ' ὑπὸ κρατὶ
Ἐς ἑλεφνότητος παῖς νύτ' ἰσχυρόντος ἐμός. (ράωρ;
Ἐμπαγε μὲν ἔτ' αὖ ἀρδευέμεν ἔθνεα πολλὰ
Μέμψ' καὶ ῥαίνεμεν δευσιήσοι ὁρόσοι.
Τὸν δ' αἰδέσσαντο μεγάλοι βασιλῆες: ἰδ' αὐτ'
Δέξονθ' ἡσυχίῳ σήθει θεῶν ἔπειτα.
οἷς γάρ τ' ἔπαρος ἡγγέλθη, σὺν χάριμαθ' ὁρώ-
Ἀπασιῶς γνώσονθ', οἱ το πρὶν ἔχ' ἡλύνον. (σιν:
Τίς ἔ; λόγοις ἡμῶν πισεύῃ; τῷ ἔ; βραχίωρ
Ἀ' ἰδὶς ἀσκαρὸς γνώριμός, ὅτι Θεός;
Ὡς ἔρυσθ' ἡλοερὸν, φύξ κατεναντήϊον αὐτ'.
Καὶ γῆς ὥς λιτὴ ῥίζα ἔσ' ἀζαλέης.
Οὐδ' εἶδος πέλεν οἱ μέτροπ' ἡϊον, ἔδ' ἐτι κάμθ'.
Εἶδα-

*Animi sacrificium, Deo gratissimum est.
O quis secutus ista, conseruabitur?*

Finis.

IESAIÆ LII. ET LIII.

En prudens erit ac sapiens seruus meus: omnes

Adq̃ animi placitum resaget ille sui.

Ance alios erit excellens: laus sine carebit:

Surget ad astrigerum gloria magna polum.

Hic offendetur tamen, & mirabitur ille.

Aspectus chari nam miserandus erit.

Amisit formam, magnos tolerando dolores:

Filius est cunctis factus in orbe minor.

Sed tamen hac multas gentes ratione rigabit:

Ac illas faciet rore madere Dei.

Hunc digito Reges reprimentes ora timebunt:

Illius & placito pectore verba legent.

De quo nil quibus est dictū prius, ecce tuentur:

Non audita prius noscere, dulce putant.

Num quis habere fidē nostris sermonib. optat?

Brachia quis noscit fortia, quaeso, Dei?

Coram, ceu germen viridans, enascitur ipso:

Et veluti radix è sitiente solo.

Non hominis formam tenuit, cessitq̃ venustas.

Vidi-

Εἶδομεν ὃ μορφὴν· ἥτις ἄρ' ὡνδ' ἀν', ἔλω.
 Ἐκ αὐτοῦ λόγος ὡς ἐπ' ἐλαμβάνεθ' ὕστατος ἀνθρώπων·
 Ἀλλ' ὡς ἔποβ' ἡθελῆς, ἀργαλέης πένοςοις.
 Αὐτὸν ἀπεστρεφόμεθα, ὡς φάρεϊ καὶ τὸ πρόσωπον
 Κρυπτήμεν. Ὡς λίαν ἔδ' ἡρ' οὐ' ἄρ' μι πέλε.
 Καὶ μὴν ἄρεκέως ἡμῶν μάστιγ' ἰδ' ἀνίης
 Βάσας ἐπωμαδίας πικράτ' ἀνέχετ' ἄχ'·
 Ἡμεῖς ταῦτα δὲ κλυώμεθα θεήλατον εἶναι·
 Αὐτὸν δ' ἄλγος ἰδ' ἐλπίφι ἀν' ὠθεῖται.
 Αὐτὰρ ἀτασθαλιῶν βώθη γ' ἡμεῖς δ' ἄνωγ'·
 Σωτήριον δ' ἡμῶν εἶνεκ' ἀλυσσομένων.
 ἩΜΩΝ ἐρῶν δ' παθ' καὶ τ' ἄλγεα κείνη·
 ἩΜΩΝ ἔσ' αὐτὸ βῆμα τ' ἰδ' ἔλκος ἄκος.
 Πάντες ἐπ' ἀζόμεθ' ἀφραδέως, ὡς ἄφρονες μῆλα
 Εἰς ἰδίῳ ἡμῶν εἰδεμένους ὁδόν.
 Ὅς χρῆσθαι γ' πατὴρ ἐπὶ νῶτ' αὐτοῖο πέλασθε
 Πάντων ἡμείων βροτῶν ἀμαρτυρίων.
 Ρύσασθαι δ' οὐ' ἀφ' ἐκείνης, καὶ δ' ἐνὰ πεπνυμένος·
 Οὐκ ἄντα σώματι φθέγμ' ἀφ' ἐκείνης·
 Ὡς ἀμνός τ' ἀνὴρ ἔλκεται καὶ ἡρὰ κρεσουργός·
 Ὁφθαλμοὶ χαλκῶν καὶ θυμὸς ἔλκεται·
 Ὡς οἷον ἐροπὸν καὶ μετὰ τοῖς κέραισι σιωπᾶ·
 Οὐδ' ὡς βληχὶ καὶ γὰρ σώμ' ἔωξεν ἑός.
 Ρύσθαι δ' ἡ παθεῖν, κρίματός τ' ἐκ λουραλέοιο.

Vidimus: haud species, quæ placuisset, erat.
Nulli cura fuit: fuit & despectus ab omni:
Leciferis morbis atq; dolore miser.
Spreuimus abiectum, facie velamine recta.
Vsq; adeo nobis nil reputatus erat.
At qui sustinuit cruciatus atq; flagellum
In tergo nostrum: nec fuit ipse reus.
Cælitus immissam poenam reputauimus illi:
Credidimusq; crucem vindicæ ferre Deo:
Sed sceleris nostri causa est ea vulnera passus:
Contritus propter debita nostra fuit.
ILLIVS est pax nostra dolor: iuuat ille dolēdo:
ILLIVS est nostri plaga medela mali.
Sicut oues stolidæ, septis errauimus omnes:
Et proprium tenuit quisq; secutus iter.
At bonus ille pater, peccati pondera nostri
Illius, effecit, quò pia terga ferant.
Raptatus fuit huc illuc, passusq; nefanda:
Nec tamen impatiens edidit ore sonum:
Agnus ut à lanio trahitur mactandus ad arā:
Immitti cuius vulnere vita fugit:
Lanigera aut ut ouis tacet atq; odentis in vlnis:
Ut balet, labium non aperire studet.
Ereptus tamen est, lugubri & clade solutus.
Vitans

Τίς δ' ἔβίβη μὴ καὶ γόνιμον ἕξει;
 Καὶ ἄνθρωπος ζώντων χθονὸς ἐξ-
 πολεῖ.
 Καὶ λαθρακίης εἶναι ἐμοῖο τύπη.
 Ὡς ἡ θεοσυγεία, τὰ φορέει, ἰδ' ἀπλωέας ἀνθρώπους;
 Καὶ τέρψιν φανέει φώτος ἔθνη σκεδύνει.
 Οὐδ' ἐν ἐβλαψ' ἀδίκως, ὅδ' ὡς δόλ' οὐ σόματ';
 Ἀλλ' ἄμμι ἀμοιᾷ ἄλλοις δόξε θεῶ. (αὐτ'·
 Ἡρδέγ' ἔοψυχὴν θυσιᾶν ὑπὲρ ἀμπλακιάων
 ῥίψε: προπληθῶν ὡς ἐλόντι θάλη·
 Ἀθρήσῃ γ' ἔρα τ' μέγα πλῆθος ἀτόπωρον ἡμῶν
 Μήκιστον δ' ἐξεί τ' βίον τοιοχρόνον.
 Εὐτυχέως ἡ τελευτήσονται αὐτ' ἄλ' χειρὸς
 Αἱ πυκιναὶ βυλαὶ πάνδ' ὡς αὐτοῖς θεῶ.
 Θυμὸν ἐπεὶ δειῶν αὐτ' περὶ ἴσας ἀέθλων;
 Βλέψῃ παμπληθὴ χάσματ' αὐτ' μέχρ' ἰσότητος.
 Παμπλείους ἡ δυνάμεις ἄλ' γινώσκει αὐτ'·
 Αὐτὸς ἐν' ἡμεῖς ἀπὸρ ἡδὲ δίκαιος ἐμὸς (αἶψα·
 Καὶ ἄν' ὑπὸ βασιλῆος φέροι ἄχθ' ἐπὶ μακρόν
 Ἀλλ' ὡς τὸν φέρει φέρτωρ ἐκόντ' ἡ κακῶν.
 Τὸ χεῖρ' οἱ δὲ σωπλήθει λαοῖο λάφυρα;
 Ὡς ἡ τὰς βριαρὰς σκῆλα δαμνέας ἔχει;
 Οὐκ ἐν ἕξει χεῖρ' ὡς ἐπὶ ἐμὸν ἐμὸν αὐτῶν;
 Καὶ μετὰ λυσσῶν ἐκονίετ' ἐμῶν.
 Πολλῶν τ' ἀνθρώπων ὡμοισιν ἀμαρτὰς ἐνεργε;
 Καὶ θεῶν ὑπερ' ὅχλων εὐτυχ' ἀλ' ἰσότητος.

Martinus Crusius 13. Apr. 1564.

ΣΥΒΙΛ

Vitam & progeniem quis numerare queat?
 Occidit in medio viuentum: propter iniqua
 Facta mei populi casus & ille fuit.
 Vir velut inuisus Domino, fuit ille sepultus:
 Mortuus atq; viri diuitis instar erat.
 Is nulli nocuit, nec erat dolus ullus in ore:
 Hunc tamen est visum plurima ferre Deo.
 Si pro peccatis animam dabit illi paratus:
 Vt rō pro multis si morietur item:
 Charorum natos natorum mille videbit:
 Et ducet vitæ tempora longa suæ.
 Eius perq; manus peragentur prouida summi
 Facta Patris, rutili qui regit astra poli.
 Ac animæ quoniā grauiā est certamina passus:
 Gaudia percipiet, quæ numerare nequit.
 Illum qui noscent, hi saluabuntur ab illo.
 Nam bonus est seruus, iustus & ille meus.
 Multorum gerit in tergo delicta malorum:
 Illorum sceleris pondera sponte tulit.
 In spoliū capiet populos hinc inde vagantes:
 Præda potens illi, carcere victus, erit.
 Ille animā siquidē moribundus tradidit vltro:
 Inter & impuros connumeratus erat.
 Multorum peccata tulit: Dominumq; rogauit.
 Illis ut parcat, qui meruere malum.

ΣΙΒΥΛΛΗΣ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ
παρὶ Χριστοῦ.

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΘΕΟΥ
Υἱός, σωτὴρ, σωτὴρ.

Ἰδὼς δὲ χθῶν, κρίσεως σημεῖον ὅτ' ἔσαι.
Ἦξας δ' ἔρανόν σου Βασιλεὺς αἰῶσις· ὁ μέλλων
Σάρκα παρὰ πάντων κρίναι καὶ κόσμον ἅπαντα.
Ὁφοντὴ δὲ Θεὸν μέροτες πιστοὶ καὶ ἄπιστοι,
Υἱόν σου, μετὰ τῷ ἁγίῳ, ἐπὶ τέρας χρόνιο.
Σαρκοφόρων ψυχὰς· ἀνθρώπων βήματα κρίνων·
Χέρσας ὅταν καὶ κόσμος ὅλος καὶ ἄκανθα γένῃ.
Ρίψας δ' εἰδὼλα βροτοὶ καὶ πλῆθος ἅπαντα.
Ἐκκαύσας δὲ πῦρ γαῶν, ἔρανόν σου, ἡδὲ θάλασσαν,
Ἰχνεῦσιν· φλέξας δὲ πύλας ἑρκῆς αἰδοῦ. (ἴξει
Σάρες τότε πάντα βροτῶν ἐπ' ἐλευθέρῳ φάθῳ
τῶν ἁγίων· ἀνόμους δὲ τὸ πῦρ αἰῶσις ἐλέγξει.
Ὅπως αὖτις πράξας ἔλαθεν, τότε πάντα λα-
λήσει.

Σήμερον ὁ σοφόντα Θεὸς φανεῖται ἀνοίξας.
Θεῶν δὲ ἐκ πάντων ἦξας καὶ βρυγμὸς ὁδόντων.
Ἐκλείψας δὲ φάθον σέλας ἡλίου καὶ ἄστρων.
Οὐρανὸν εἰλίξει· μίωσας δὲ πεφύγγον ὀλέθου.
Υἱὸς δὲ φάραγγας, ὀλέθου δὲ ὑψώματα βουνῶν.
Υἱὸς δὲ ἐκείνου λυγρὸν καὶ ἀνθρώποις φανεῖται.

SIBYLLAE ACROSTI-
 chis de Christo, ex Gyraldi versione.

IESVS CHRISTVS DEI FILIVS,
 Saluator, crux.

*Iudiciij fuerit cū signum, terra mædebit:
 Et cælo veniet Princeps per secla fururus:
 Scilicet ut carnem præsens, & iudicet orbem.
 Omnis homo hunc, fidusq; Deū, infidusq; vide-
 Unâ cum sanctis, excelsum, sine sub æui. (bit,
 Sede sedens animas censebit, corpora & ipsa.
 Chersos erit Mūdus: spinas feret vndiq; tellus:
 Reijcient simulachra homines, et munera Ditis.
 Inquirens portas refringet carceris atri.
 Sic etenim cunctæ veniet lux libera carni,
 Tunc sanctis: ignis fontes æternus aduret.
 Occultos actus omnes & quisq; loquetur.
 Sed tenebrosa Deus collustrans pectora pandet,
 Threnus erit cunctis, & stridor dentis adesti.
 Effugiet Solis iubar, astrorumq; choreæ.
 Omne poli lumen soluetur, & aurea Luna.
 Valles extollet, collesq; à vertice perdet.
 Vsq; nec celsum mortalibus aut graue quic-
 quam.*

Ἰσάτ' ὄρη πεδίοις ἔσαι· καὶ πᾶσα θάλασσα
 Οὐκέτι πλεῖν ἔξει. Γῆ γὰρ φρυχθεῖσα κόραννῃ.
 Σὺ πηγαῖς πταμοῖς καὶ χαλᾶζοῖς λείψοι.
 σάλπιγγος δ' ὄρανός ἐστι φωνῇ πολυβέλων ἀφῆσθαι
 Ὡς ῥύσασθαι μὴ μελέων, καὶ πῆμα ἅλα κόσμος.
 Ταρτάρου καὶ χάθ' τότε δείξει γαῖα χανθῶσα.
 Ἡέξοιρ δ' ἐπὶ βῆμα Θεῶ * Βασιλῆες ἅπαντες.
 Ρ' εὐσθ' δ' ὄρανός ἐστι πταμός πυρρὸς ἡδέ τε θῆλορ
 Σῆμα καὶ πᾶσι βροτοῖσι τότε, σφραγίς ἐπίσημος,
 Τόξυλορ ἐν πηλοῖς, ὃ κέρως ὃ κ' ἐμῶν ἔσαι.
 Ἀνθρώπων εὐσεβέων ζωὴ, πρόσκομμα καὶ κόσμος.
 Ὑδασιν φωτίζωρ κληῖς ἐν δώδεκα πηγαῖς.
 Ρ' ἄβδ' ὁ πρὸς αἰνῶσα σιδ' ἡρεῖα τε κρατῖσθαι. (μῶν
 ὅτος ὁ νῦν προγραφῆς ἐν ἀκροστιχίστῃ Θεὸς ἡ-
 Σωτὴρ, ἀθάνατος Βασιλεὺς, ὁ παθὼν ἐν ἡμῶν.
 Τέλει.

Μικρὰ μὲν ὄψιν ἡδε βίβλ' ἔχεις καὶ νῦν
 Μεγάλῃ. Φέρει δ' ἄνδ' ἡσυχέων σωτηρίαν
 (Ἡς εὐφρονῶσιρ δ' ἄρ' ἐς' ἀντάξιον)
 Ἐμῶν καὶ φωνῇ μάλ' εὐδεδίδαγμα δίδω.
 Σὺ μὲν οὖν ὦ νεότης, λάβοις εὐγνωμόνας·
 Μηδ', ὠφελῆρ πρὸς ἡμῶν σε λλιχομένων σοφῶν
 Ἡδ' εὐσεβῶν, αὐτὴ σε αὐτῇ, ἐπιλάθῃ.
 Γεώργι' ἰζλήσθαι.

* αλ. β. χα
 σιληο

*Inde æqui montes campis: hinc cæcula ponti
 Omne ratis spernēt onus: hiscet fulmine tellus.
 Sic fontes simul arescent, & fluminis aluei. (po:
 Scridula tū quæcūlum sonitū tuba fundet olym
 Orbis grande malū rugiens, & damna futura.
 Tartareumq; chaos monstrabit terra dehiscens:
 Et veniēt omnes Reges magni ante tribunal.
 Refluet, & cælo tunc sulphuris amnis, & ignis.
 Sic cunctorū hominū fiene manifesta sepulchra.
 Tum fidis lignum, cornu atq; optabile fiet:
 Atq; piorū vita hominū, nocumenta q; Mundi.
 Undis lustrabit bis seno in fonte vocatos:
 Rex pastoris erit nobis & ferrea virga.
 Omnipotens Deus est præscriptus versib. istis,
 Seruator nostro æternus Rex passus amore.*

F I N I S.

*Paruus quidem videntibus libellus est,
 Re magnus. Hoc enim salus Mundi latet
 (Prudentibus qua nil quidem curæ magis)
 Græco stylo cum suauitate tradita.
 Sumas iuuentus hunc manu grata modo:
 Nec, pluribus iuuantibus prijs viris
 Doctisq; turpiter teipsam negligas,*

Leonh. Engelhartus,

